

מדינת ישראל, משרד הבריאות

חוזר מינהל הסיעוד

27/5/2007

תאריך

70

מס'

הנחיה ליישום פעולות סיעוד שהוגדרו בחוזר מנכ"ל מספר 9/07
מתאריך כ"ט אייר תשס"ז (17.5.07)

נושא:

ביום 30.4.07 הופץ חוזר מנכ"ל, בו הסמיך המנכ"ל לאחיות בעלות הכשרה על בסיסית, הרשומות במדור השתלמות מוכרת בפנקס האחיות ביצוע פעולות סיעוד חדשות. ביום 17.5.07 עודכן חוזר המנכ"ל ובתאום עם הלשכה המשפטית ניקבעה רשימת הפעולות המותרות לביצוע. רשימת פעולות הסיעוד החדשות צורפה לחוזר המעודכן.

להבהיר - פעולת סיעוד היא פעולה מעוגנת כפעולת עיסוק בסיעוד בתקנות בריאות העם. היא מותרת לביצוע לאחות עפ"י הכשרתה המקצועית, בכל מקום בו נדרש הטיפול ובהתאם לתנאים שנקבעו בהנחיות.

ביצוע הפעולות ייעשה עפ"י פרוטוקולים טיפוליים למצבי החולי שנקבעו, לרבות פרוטוקולים פרטניים לחולה מוגדר החתומים ע"י הרופא המטפל. ההנחיות כוללות תנאים כלליים החלים על כל הפעולות וכן פירוט התנאים הייחודיים לצורך יישום הפעולות בכל תחום.

החל משנת 2008 יכלול תנאי הרישום בפנקס במדור השתלמות מוכרת, בתחומים הנדונים, בחינת ידע רלוונטית ובדיקת הליכי קבלת החלטות קליניות באמצעות מצבים מדמי מציאות.

ב בר כ ה,

דר' שושנה ריב"א
אחות ראשית ארצית
וראש מינהל הסיעוד

העתק: פרופ' א. ישראל, המנכ"ל
ד"ר ב. לב, משנה למנכ"ל

לוט: נספח מספר 1 – חוזר המנכ"ל מספר 6/07 מיום 30.4.07
נספח מספר 2 – חוזר המנכ"ל מספר 9/07 מיום 17.5.07 "עדכון חוזר 6/07 מתאריך 30.4.07", כולל רשימת הפעולות המותרות לביצוע
נספח מספר 3 – תנאים ליישום פעולות סיעוד שהוגדרו בחוזר המנכ"ל מספר 9/07 מיום 17.5.07

ND-70Int

חוזר המנהל הכללי

מס'

6/07

תאריך

י"ב אייר תשס"ז (30.4.07)

נושא:

חוזר מנכ"ל - פעולות סיעוד

בתוקף סמכותי הנני להביא בזאת לידיעתכם, כי הפעולות המפורטות מטה הינן בגדר "עיסוק ברפואה" בפקודת הרופאים וכן "עיסוק בסיעוד" ברמת אחות מוסמכת לפחות עפ"י הגדרת "עיסוק בסיעוד", בתקנות בריאות העם (צוות סיעוד במרפאות) התשמ"א-1981 ובתקנות בריאות העם (עוסקים בסיעוד בתי חולים) התשמ"ט-1988.

אחיות מוסמכות המשתייכות לקבוצות המפורטות בחוזר יחוייבו בהכשרה ובבדיקת ידע להבטחת בטיחות הטיפול בטרם יתחילו בביצוע הפעולות.

מינהל הסיעוד אחראי להנחיית השטח באשר להכשרה ובדיקת הידע.

הנחיות אלה יופצו ע"י מינהל הסיעוד תוך 30 יום מיום הפצת חוזר זה.

תוקף יישום זה החל מ- 1.6.2007.

בכבוד רב,
פרופ' אבי ישראלי

העתק: ח"כ יעקב בן יזרי, שר הבריאות
סב/126314

חוזר המנהל הכללי

מס' 9/07 תאריך כ"ט אייר תשס"ז (17.5.07)

נושא: פעולות סיעוד - עדכון חוזר 6/07 מתאריך (30.4.07)

בהמשך לחוזר 6/07 מתאריך 30/4/07 להלן עדכון לחוזר הקודם. במסגרת עדכון זה, ולמען הסר ספק, שילבנו חלק מן ההנחיות שהיו אמורות להתפרסם מלכתחילה במסגרת הנחיות מינהל הסיעוד (שהחוזר המקורי מפנה אליהן) בחוזר גופו. זאת, על מנת להבהיר את תחום תחולתו המדויק של החוזר ותנאיו, בעקבות שאלות שעלו בהקשר זה ועל דעת הלשכה המשפטית במשרדנו. בכפוף להבהרה זאת, רשימת הפעולות הנוספות שאושרה נותרה בעיקרה ללא שינוי.

עיקרי ההבהרות

א. פעולות הכרוכות בטיפול תרופתי לחולים כרוניים תבוצענה על פי פרוטוקול פרטני, החתום על ידי הרופא המטפל של החולה לו מיועד הפרוטוקול.

ב. פעולות המסמיכות להתחלת טיפול ואינן בגדר הצלת חיים, או חלק מפרוטוקול פרטני, תתבססנה על תכשירי O.T.C (Over The Counter).

מינהל הסיעוד אחראי להנחיית השטח באשר להכשרה ובדיקת הידע בהתאם לעדכון. הנחיות אלו יופצו על ידי מינהל הסיעוד עד ל- 31.5.07.

תוקף יישום זה החל מ- 1.6.2007.

מצ"ב רשימת הפעולות המעודכנת. רשימת זו **מחליפה** את רשימת פעולות הסיעוד בחוזר 6/07 מתאריך 30.4.07.

בכבוד רב,
פרופ' אבי ישראל

העתק: ח"כ יעקב בן יזרי, שר הבריאות
128731/סב

פעולות סיעוד לאחיות מוסמכות לבעלות השתלמות מוכרת
(להלן: השתלמות מוכרת – בעלות הכשרה על בסיסית מוכרת ורשומה בפנקס האחיות של משרד
הבריאות)

הגדרות

"פרוטוקול פרטני"- פרוטוקול שנערך בידי רופא, ביחס למטופל ספציפי, שנקבעו בו הוראות לענין אופן נטילת תכשיר מרשם ושנכללו בו מלוא הרכיבים המופיעים בתקנה 2 לתקנות הרופאים (מתן מרשם), תשמ"א-1991; לענין חוזר זה, לא תסתמך אחות על פרוטוקול פרטני שהוצא למעלה משלושה חודשים ממועד ביצוע הפעולה.

פעולות סיעוד המעוגנות בתפקידם של מיילדות

אחיות מורשות: מיילדות, אחיות מוסמכות בעלות השתלמות על בסיסית מוכרת במיילדות ורישיון לעסוק ביילוד

הפעולות יתבצעו במהלך לידה אשר באחריותה ובסמכותה של המיילדת.

1. החלטה על מתן פטידין ליולדת בחדר לידה

פעולות סיעוד המעוגנות בתפקידם של אחיות סוכרת

אחיות מורשות: אחיות מוסמכות בעלות השתלמות על בסיסית מוכרת בסוכרת הפעולות יתבצעו במסגרת ניהול הטיפול ההמשכי בקהילה ובהתאם לפרוטוקולים רפואיים.

1. איזון רמת סוכר בדם על פי פרוטוקול פרטני:

- שינוי מינון אינסולין – בגבולות של 20% מהמינון הקיים שהורה הרופא,
- שינוי בזמני הזרקת אינסולין שהורה הרופא, לשם התאמת עקומת השפעתן לרמות הסוכר של החולה
- שינוי במינון תרופות הניטלות דרך הפה – בגבולות של 50% מהמינון הקיים שהורה הרופא
- שינוי בזמני נטילת תרופות דרך הפה, שהורה הרופא לשם התאמת עקומת השפעתן לרמות הסוכר של החולה

2. החלטה על הזרקת גלוקגון במצבי היפוגליקמיה לשם הצלת חיים

פעולות סיעוד המעוגנות בתפקידם של אחיות פסיכיאטריה

אחיות מורשות: אחיות מוסמכות בעלות השתלמות על בסיסית מוכרת בבריאות הנפש הפעולות יתבצעו במסגרת ניהול הטיפול ההמשכי בקהילה ובהתאם לפרוטוקולים רפואיים.

1. החלטה על עצירה או הפחתה של מתן תרופות נזירולפטיות, נוגדי חרדה, מייצבי מצב רוח ונוגדי דיכאון – **בהתאם לפרוטוקול פרטני**
2. החלטה על הוספת מנה חד פעמית של תרופות אנטי פרקינסוניות כעזרה ראשונה – **בהתאם לפרוטוקול פרטני**
3. החלטה על מתן חד פעמי של תרופות נוגדות חרדה כעזרה ראשונה – **בהתאם לפרוטוקול פרטני**
4. החלטה על ביצוע בדיקות מעבדה הקשורות לטיפול תרופתי כרוני

פעולות סיעוד המעוגנות בתפקידם של אחיות שיקום

אחיות מורשות: אחיות מוסמכות בעלות השתלמות על בסיסית מוכרת בשיקום

1. החלטה על הכנסה והוצאה של זונדה לקיבה בזיקה לבליעה

פעולות סיעוד המעוגנות בתפקידם של אחיות גריאטריה

אחיות מורשות: אחיות מוסמכות בעלות השתלמות על בסיסית מוכרת בגריאטריה

1. החלטה על הכנסה והוצאה של זונדה לקיבה בזיקה לבליעה

פעולות סיעוד המעוגנות בתפקידם של אחיות טיפול מוגבר

אחיות מורשות: אחיות מוסמכות בעלות השתלמות על בסיסית מוכרת בטיפול סיעודי מוגבר

1. שאיבת דם מקו עורקי פתוח (AL)
2. הוצאת קו עורקי (AL)
3. שאיבת דם לסוג והצלבה והזמנת דם ומוצריו
4. הזרקה בדחף של תרופות לווריד
5. הזרקה בדחף של תרופות לווריד מרכזי ולמערכות חלופיות לווריד
6. טיפול בפצעים
7. התאמת מכשיר הנשמה לצורך גמילה ממנשם
8. שאיבה עמוקה מקנה הנשימה לביצוע סקשן
9. החזרת קנולה לטרכיאה כפעולה מצילת חיים
10. החלטה על הזרקת גלוקגון במצבי היפוגליקמיה לשם הצלת חיים

פעולות סיעוד המעוגנות בתפקידם של אחיות רפואה ראשונית

אחיות מורשות: אחיות מוסמכות בעלות השתלמות על בסיסית מוכרת ברפואה ראשונית/בריאות בקהילה

הפעולות יתבצעו בהעדר רופא כחלק מהמשך טיפול ומעקב, ובהתאם לפרוטוקולים רפואיים.

1. בדלקת גרון –

✓ הפסקת הטיפול במצבים, של הופעת תופעות לוואי כתוצאה מהטיפול וכאשר משטח הגרון חוזר שלילי

2. בזיהום בדרכי השתן – באמצעות תכשירי OTC

✓ מתן טיפול סימפטומאטי להקלה

3. בפריחה על רקע תופעה אלרגית – באמצעות תכשירי OTC

✓ מתן טיפול מקומי להרגעה

✓ מתן טיפול סימפטומאטי תרופתי כמו אנטי היסטמיני לעזרה ראשונה

✓ שינוי סוג הטיפול מקומי/סיסטמי

✓ הפסקת טיפול תרופתי

4. בכיבים על גבי העור – באמצעות תכשירי OTC

✓ התחלת טיפול מקומי כעזרה ראשונה

✓ התחלת טיפול סיסטמי ראשוני להקלה

✓ שינוי סוג הטיפול מקומי/סיסטמי

✓ הפסקת טיפול תרופתי

5. ביתר לחץ דם – **בהתאם לפרוטוקול פרטני**

✓ שינוי מינון טיפול תרופתי בטווח שהוגדר על ידי רופא מטפל

✓ הפסקת טיפול תרופתי על רקע סימנים וסימפטומים חריגים והפניה לרופא לעדכון הטיפול

6. באסטמה –

✓ התחלת אינהלציה עם ונטולין או בריקלין לעזרה ראשונה

✓ שינוי מספר אינהלציות ביממה

✓ התחלת טיפול אנטיביוטי, כאשר התקף אסטמה מלווה בכיח מוגלתי - **בהתאם לפרוטוקול פרטני**

7. בחולים אונקולוגיים הזקוקים לטיפול תומך –
✓ התחלה, שינוי או הפסקת טיפול במשלשלים ובתרופות נגד בחילות והקאות -
בהתאם לפרוטוקול פרטני
✓ שינוי מינון תרופות נגד כאבים בטווח שהוגדר על ידי רופא
✓ שינוי מספר אינהלציות ביממה
8. בחולים הנוטלים נוגדי קרישה – **בהתאם לפרוטוקול פרטני**
✓ שינוי מינון בטווח שהוגדר על ידי רופא מטפל
✓ הפסקת טיפול תרופתי על רקע סימנים וסימפטומים חריגים והפניה לרופא לעדכון הטיפול
9. בתת פעילות בלוטת התריס – **בהתאם לפרוטוקול פרטני**
✓ שינוי מינון טיפול תרופתי בטווח שהוגדר על ידי רופא מטפל
✓ הפסקת טיפול תרופתי על רקע סימנים וסימפטומים חריגים והפניה לרופא לעדכון הטיפול
10. החלטה על הזרקת גלוקגון במצבי היפוגליקמיה לשם הצלת חיים

הנחיות

- 1 -

נספח מספר 3

מס' ההנחיה: 0107-המ-6
הופץ כחוזר מינהל
הסיעוד מס' 70

שם ההנחיה: תנאים ליישום פעולות סיעוד שהוגדרו
בחוזר מנכ"ל 9/07 מתאריך 17.5.07

הנחיה -
רף המבטיח איכות
מינימלית

מחלקה: הנחיות מקצועיות

תחום: תפקוד מקצועי

תחומים:

מטרת ההנחיה:
הסדרת התנאים ליישום חוזר מנכ"ל מס' 9/07 – "פעולות סיעוד"
מיום ה- 17.5.07.

-1 בחינות

-2 תקציב

-3 בקרה

עיקרי ההנחיה:
פעולות הסיעוד תבוצענה על ידי אחיות בעלות הכשרה ייעודית, על בסיס
פרוטוקולים לטיפול במצבי חולי, לרבות פרוטוקולים פרטניים לחולה מוגדר.

-4 הכשרה והשתלמויות

-5 רישום ורישוי

אוכלוסיית יעד:
אחיות מוסמכות הרשומות בפנקס, במדור השתלמות מוכרת, אשר הוכשרו
ייעודית לביצוע הפעולות.

-6 תפקוד מקצועי

-7 קישורים למנכ"ל

אחריות ליישום:

מנהלת הסיעוד במוסדות בריאות

-8 קישורים למינהל
הרפואה

תאריך החלה: 1.6.07

תאריך פרסום: 27.5.07

ס'א.ה. רינפלד

חתימה:

ד"ר סימה רייכר
מנהלת המחלקה
להנחיות מקצועיות

יחידות:

פמ - פיתוח מקצועי

המ - הנחיות מקצועיות

הס - הסמכה

בח - בחינות

נכ - ניהול כספים

מנ - מנהלה

רקע:

חוזר מנכ"ל 9/07 מיום 17.5.07 מפרט פעולות סיעוד חדשות המותרות לביצוע על ידי אחיות מורשות, על פי תחומים.

ההנחיה מתייחסת לתנאים ההכרחיים ליישום פעולות הסיעוד בכללותן וכן כללים מפורטים על פי תחומים.

הנחיות

- 2 -

כללי

ההנחיה מפרטת את התנאים ההכרחיים והכללים הנדרשים ליישום פעולות הסיעוד המפורטות בחוזר המנכ"ל 9/07 מתאריך 17.5.07 וכוללת את הנושאים הבאים: הגדרות, תנאים לביצוע פעולות סיעוד, פירוט ההכשרות ובדיקת הידע המחייבת על פי התחומים: מיילדות, ניהול הטיפול בסוכרת, פסיכיאטריה (ניהול הטיפול בבריאות הנפש), ניהול הטיפול בשיקום, ניהול הטיפול בגריאטריה, סיעוד בטיפול מוגבר, ניהול הטיפול ברפואה ראשונית.

1. הגדרות:

אחות מורשה – אחות מוסמכת הרשומה בפנקס האחיות במדור השתלמות מוכרת אשר עמדה בתנאים הבאים:

1. עברה הכשרה על בסיסית ייעודית לביצוע הפעולות
2. הוכיחה ידע בבחינה פורמלית

רישום בפנקס – רישום בפנקס האחיות במדור השתלמות מוכרת ועמידה בבחינות ממשלתיות כמוגדר בתקנות בריאות העם (עוסקים בסיעוד בבתי חולים, התשמ"ט – 1988).

הכשרה על בסיסית – השתלמות מוכרת כמוגדר בתקנות בריאות העם (עוסקים בסיעוד בבתי חולים, התשמ"ט – 1988). ההכשרה מעודכנת לשנת 2007. ההכשרה תעודכן מעת לעת ולפי העניין, לרבות עקב שינויים בצרכים.

פרוטוקול – הליך טיפולי כתוב, הכולל תנאים וסייגים לביצוע פעולה וחתום על ידי רופא מומחה בתחום.

פרוטוקול פרטני – פרוטוקול שנערך בידי רופא, ביחס למטופל ספציפי, שנקבעו בו הוראות לענין אופן נטילת תכשיר מרשם ושנכללו בו מלוא הרכיבים המופיעים בתקנה 2 לתקנות הרופאים (מתן מרשם), תשמ"א- 1981 ; לענין חוזר זה, לא תסתמך אחות על פרוטוקול פרטני שהוצא למעלה משלושה חודשים ממועד ביצוע הפעולה.

הנחיות

- 3 -

2. תנאים לביצוע פעולות הסיעוד:

יישום הפעולות יעשה על ידי אחיות מורשות, בהתאם לפרוטוקולים לטיפול במצבי חולי המפורטים בחוזר, לרבות פרוטוקולים פרטניים לחולה מוגדר.

פרוטוקול כללי – יכלול לפחות את הפרטים הבאים:

- הוראות כתובות, המסדירות תנאים וסייגים לביצוע הפעולה.
- הגדרת המצבים בהם יש להזעיק רופא או להפנות מיידית לטיפול רפואי.
- חתימת וחותמת רופא מומחה בתחום.
- נוהל לעדכון הפרוטוקול.

פרוטוקול פרטני – יגדיר תנאים, סייגים ודרכים למתן טיפול תרופתי בחולה מוגדר. פרוטוקול פרטני יכלול לפחות את הפרטים הבאים:

- פרטים אישיים של החולה עבורו נכתב הפרוטוקול לרבות שם, תעודת זהות, כתובת, דרכי התקשרות.
- חלופות הטיפול התרופתי לפי התוויות, לרבות שם גנרי של התרופה, דרכי שימוש, טווח מינון מוגדר, תנאים לשימוש בתרופה, סייגים לשימוש בתרופה וחזרה על הטיפול לפי הצורך.
- מצבים בהם יש להפנות מידית את החולה לטיפול רפואי.
- חתימת וחותמת הרופא המטפל הישיר.
- תאריך הוצאה ותאריך עדכון.

הנחיות

- 4 -

3. פירוט ההכשרות ובדיקת הידע המחייבת על פי התחומים

מיילדות

פעולות הסיעוד בתחום:

1. החלטה על מתן פטידין לילודת בחדר לידה

אחיות מורשות:

א. אחיות מוסמכות בוגרות השתלמות מוכרת במיילדות, אשר תבחנה החל משנת 2008, ותרשמנה בפנקס במדור מיילדת.

הבהרה:

ההכשרה מתבצעת במסגרת הקורס העל בסיסי במיילדות (השתלמות מוכרת כמשתמע בתקנות).

החל מ- 2007 ההכשרה לביצוע הפעולה היא במסגרת התמחות במיילדות לקראת קבלת רישיון מיילדת.

ההכשרה העל בסיסית כוללת תוכנית לימודים בת 986 שעות. מתוכה יחידת לימוד ייעודית בת 56 שעות בתחום שיכון כאב, אשר נושאה מפורטים בסעיף ב, דלהלן – תוכנית לימודים להשלמת ידע בנושא "שיכון כאב" למיילדות.

בתום ההכשרה יעברו המשתלמים בחינת רישוי ממשלתית, כמקובל. הבחינה כוללת מבחן ידע תיאורטי ובדיקת מיומנויות באמצעות מצבים מדמי מציאות (סימולציות).

עמידה בהצלחה בבחינה תאפשר רישום בפנקס האחיות במדור מיילדת ורישיון לעסוק ביילוד.

הנחיות

- 5 -

ב. אחיות מוסמכות בוגרות השתלמות מוכרת במיילדות לפני שנת 2008, שעברו תוכנית השלמת ידע ייעודית ועמדו בכל התנאים כמפורט להלן:

תוכנית לימודים להשלמת ידע בנושא "שיכוך כאב" למיילדות:

ההכשרה כוללת קורס בן 56 שעות, העוסק בטיפולים תרופתיים ולא תרופתיים לשיכוך כאב, במסגרת התהליכים הפיסיולוגיים של הלידה. מושם דגש מיוחד על פטידין, שהיא תרופה שכיחה בשימוש.

אחריות ההפעלה:

בתי חולים המפעילים חדרי לידה.

בית החולים רשאי להפעיל תוכנית לימודים, כחלק מפעילות ההדרכה במוסד, או להשתמש בשרותי בתי הספר לסיעוד להפעלת תוכנית ההשלמה.

בדיקת ידע:

מיילדת אשר עברה השתלמות ייעודית בנושא "שיכוך כאב", תוכיח ידע בנושא באמצעות מבחן שיערוך המוסד המפעיל.

תיעוד:

האחות הראשית תתעד בתיקה האישי של המיילדת אישור על עמידתה בכל התנאים המחייבים לביצוע הפעולה.

הנחיות

- 6 -

ניהול הטיפול בסוכרת

פעולות הסיעוד בתחום:

1. איזון רמת סוכר בדם על פי פרוטוקול פרטני:

- שינוי מינון אינסולין – בגבולות של 20% מהמינון הקיים שהורה הרופא
- שינוי בזמני הזרקת אינסולין שהורה הרופא, לשם התאמת עקומת השפעתו לרמות הסוכר של החולה
- שינוי במינון תרופות הניטלות דרך הפה – בגבולות של 50% מהמינון הקיים שהורה הרופא
- שינוי בזמני נטילת תרופות דרך הפה, שהורה הרופא לשם התאמת עקומת השפעתן לרמות הסוכר של החולה

2. החלטה על הזרקת גלוקגון במצבי היפוגליקמיה לשם הצלת חיים

אחיות מורשות:

א. אחיות מוסמכות בוגרות השתלמות מוכרת בניהול הטיפול בסוכרת, אשר תיבחנה החל משנת 2007 ותרשמנה בפנקס האחיות במדור השתלמות מוכרת בתחום ניהול הטיפול בסוכרת.

הבהרה:

ההכשרה מתבצעת במסגרת הקורס העל בסיסי (השתלמות מוכרת כמשתמע בתקנות).

החל מ- 2007 ההכשרה לביצוע הפעולות היא במסגרת התמחות בניהול הטיפול בסוכרת לקראת רישום בפנקס במדור השתלמות מוכרת.

ההכשרה העל בסיסית כוללת תוכנית לימודים בת 546 שעות ובתוכה יחידת לימוד ייעודית בת 343 שעות, בנושא "איזון רמת סוכר בדם וטיפול במצבי חרום".

בתום ההכשרה יעברו המשתלמים בחינת רישום ממשלתית, כמקובל. החל משנת 2008

הבחינה כוללת מבחן ידע תיאורטי ובדיקת מיומנויות באמצעות מצבים מדמי מציאות (סימולציות).

עמידה בהצלחה בבחינה תאפשר רישום בפנקס האחיות במדור השתלמות מוכרת בתחום ניהול הטיפול בסוכרת.

הנחיות

- 7 -

עיקרי ההכשרה הייעודית בנושא "איזון רמת הסוכר בדם וטיפול במצבי חרום":

- תכנית לימודים עיונית כוללת 203 שעות בנושאים: מבוא למחלת הסוכרת; סוכרת במעגל החיים ובמחקר; סוכרת וסיבוכים; ניהול הטיפול בסוכרת; מניעה, חינוך לבריאות וניהול תוכניות הדרכה בסוכרת; עקרונות בהדרכה והוראת מטופלים בהתבסס על אומדנים; היבטים ניהוליים כלכליים בטיפול בסוכרת; עקרונות באבחון, טיפול, מעקב ובקרה.

- תוכנית לימודים קלינית כוללת 140 שעות (לפחות 25 ימי התנסות ליד רופא). מתקיימת במכוני סוכרת נבחרים בהנחיית רופאים מומחים ברפואה בתחום הסוכרת. ההתנסות תתמקד בלימוד ותרגול מיומנויות של קבלת החלטות קליניות בטיפול במחלת הסוכרת (הכוללות שינוי בטיפול תרופתי, טיפול בסיבוכים והפנייה ליועצים).

הנחיות

- 8 -

ניהול הטיפול בפסיכיאטריה

פעולות הסיעוד בתחום:

1. החלטה על עצירה או הפחתה של מתן תרופות נזירולפטיות, נוגדי חרדה, מייצבי מצב רוח ונוגדי דיכאון – בהתאם לפרוטוקול פרטני
2. החלטה על הוספת מנה חד פעמית של תרופות אנטי פרקינסוניות כעזרה ראשונה – בהתאם לפרוטוקול פרטני
3. החלטה על מתן חד פעמי של תרופות נוגדות חרדה כעזרה ראשונה – בהתאם לפרוטוקול פרטני
4. החלטה על ביצוע בדיקות מעבדה הקשורות לטיפול תרופתי כרוני

אחיות מורשות:

- א. אחיות מוסמכות בוגרות השתלמות מוכרת בניהול הטיפול בפסיכיאטריה, אשר נבחנו משנת 2005, ונרשמו בפנקס האחיות במדור השתלמות מוכרת בסיעוד בבריאות הנפש.

הבהרה:

- ההכשרה מתבצעת במסגרת הקורס העל בסיסי (השתלמות מוכרת כמשתמע בתקנות).
- החל מ-2005 ההכשרה לביצוע הפעולות היא במסגרת התמחות בפסיכיאטריה לקראת רישום בפנקס במדור השתלמות מוכרת.
- ההכשרה העל בסיסית כוללת תוכנית לימודים בת 714 שעות ובתוכה יחידת לימוד ייעודית בת 174 שעות בנושא "פסיכופרמקולוגיה", כמפורט בסעיף ב, דלהלן – תוכנית לימודים להשלמת ידע בנושא "פסיכופרמקולוגיה" לבוגרות השתלמות מוכרת בבריאות הנפש.
- בתום ההכשרה יעברו המשתלמים בחינת רישום ממשלתית, כמקובל. החל משנת 2008 הבחינה כוללת מבחן ידע תיאורטי ובדיקת מיומנויות באמצעות מצבים מדמי מציאות (סימולציות).
- עמידה בהצלחה בבחינה תאפשר רישום בפנקס האחיות במדור השתלמות מוכרת בתחום ניהול הטיפול בבריאות הנפש.

הנחיות

- 9 -

ב. אחיות מוסמכות בוגרות השתלמות מוכרת בניהול הטיפול בבריאות הנפש לפני שנת 2005, שעברו תוכנית ייעודית להשלמת ידע ועמדו בכל התנאים כמפורט להלן:

תוכנית לימודים להשלמת ידע בנושא "פסיכופרמקולוגיה" לבוגרות השתלמות מוכרת בבריאות הנפש:

סה"כ 174 שעות.

- תכנית לימודים עיונית כוללת 70 שעות בנושאים: פסיכופרמקולוגיה ועקרונות בניהול טיפול תרופתי, לרבות פיזיולוגיה של המח בהקשר לטיפול תרופתי בבריאות הנפש; סוגי טיפול תרופתי עפ"י הפתולוגיות השונות; מנגנוני פעולה, התוויות, התוויות נגד, תופעות לוואי; מצבים טוקסיים הקשורים לשימוש בתרופות; פענוח בדיקות מעבדה, הדרכת מטופל והיענות לטיפול, תהליך קבלת החלטות באיזון, הפסקה, הפניה לרופא או לחדר מיון.
- תוכנית לימודים קלינית בת 104 שעות וכוללת לפחות 26 ימי התנסות מודרכת ליד רופא פסיכיאטר, הממוקדת בתהליכי קבלת החלטות בדיקות עזר, מעקב, איזון ומתן טיפול תרופתי.

אחריות ההפעלה:

בתי חולים בהם מחלקות פסיכיאטריות.

בית החולים רשאי להפעיל תוכנית לימודים, כחלק מפעילות ההדרכה במוסד או להשתמש בשרותי בתי הספר לסיעוד להפעלת תוכנית ההשלמה.

בדיקת ידע:

אחות אשר עברה השתלמות ייעודית בנושא "פסיכופרמקולוגיה", תוכיח ידע בנושא באמצעות מבחן שיערוך המוסד המפעיל.

תיעוד:

האחות הראשית תתעד בתיקה האישי של האחות אישור על עמידתה בכל התנאים המחייבים לביצוע הפעולה.

הנחיות

- 10 -

ניהול הטיפול בשיקום

פעולות הסיעוד בתחום:

1. החלטה על הכנסה והוצאה של זונדה לקיבה בזיקה לבליעה

אחיות מורשות:

א. אחיות מוסמכות בוגרות השתלמות מוכרת בניהול הטיפול בשיקום, אשר תבחנה החל משנת 2008, ותרשמנה בפנקס האחיות במדור השתלמות מוכרת בניהול הטיפול בשיקום.

הבהרה:

ההכשרה מתבצעת במסגרת הקורס העל בסיסי (השתלמות מוכרת כמשתמע בתקנות).

החל מ-2007 ההכשרה לביצוע הפעולה היא במסגרת התמחות בניהול הטיפול בשיקום לקראת רישום בפנקס במדור השתלמות מוכרת בתחום ניהול הטיפול בשיקום.

ההכשרה העל בסיסית כוללת תוכנית לימודים בת 609 שעות ובתוכה יחידת לימוד ייעודית בת 28 שעות, בנושא "הפרעות בליעה", המפורטים בסעיף ב, דלהלן – תוכנית לימודים להשלמת ידע בנושא "הפרעות בליעה" לבוגרות השתלמות מוכרת בשיקום.

בתום ההכשרה יעברו המשתלמים בחינת רישום ממשלתית, כמקובל. החל משנת 2008 הבחינה כוללת מבחן ידע תיאורטי ובדיקת מיומנויות באמצעות מצבים מדמי מציאות (סימולציות).

עמידה בהצלחה בבחינה תאפשר רישום בפנקס האחיות במדור השתלמות מוכרת בתחום ניהול הטיפול בשיקום.

הנחיות

- 11 -

ב. אחיות מוסמכות בוגרות השתלמות מוכרת בניהול הטיפול בשיקום לפני שנת 2008, שעברו תוכנית השלמת ידע ייעודית ועמדו בכל התנאים כמפורט להלן:

תוכנית לימודים להשלמת ידע בנושא "הפרעות בליעה" לבוגרות השתלמות מוכרת בשיקום:

תוכנית הלימודים – בת 24 שעות וכוללת את הנושאים הבאים: פתופיזיולוגיה של מנגנון הבליעה; מחלות טראומה; טיפולים (הקרנות, כימותרפיה); הפרעות מיכניות; טיפול תרופתי המשפיע על מנגנון הבליעה; אומדן בליעה; כלי אומדן ותרגול שימוש בכלי אומדן.

אחריות ההפעלה:

בתי חולים בהם מחלקות שיקום.

בית החולים רשאי להפעיל תוכנית לימודים, כחלק מפעילות ההדרכה במוסד או להשתמש בשרותי בתי הספר לסיעוד להפעלת תוכנית ההשלמה.

בדיקת ידע:

אחות אשר עברה השתלמות ייעודית בנושא "הפרעות בליעה", תוכיח ידע בנושא באמצעות מבחן שיערוך המוסד המפעיל.

תיעוד:

האחות הראשית תתעד בתיקה האישי של האחות אישור על עמידתה בכל התנאים המחייבים לביצוע הפעולה.

הנחיות

- 12 -

ניהול הטיפול בגריאטריה

פעולות הסיעוד בתחום:

1. החלטה על הכנסה והוצאה של זונדה לקיבה בזיקה לבליעה

אחיות מורשות:

א. אחיות מוסמכות בוגרות השתלמות מוכרת בניהול הטיפול בגריאטריה, אשר תבחנה **החל משנת 2008**, ותרשמנה בפנקס האחיות במדור השתלמות מוכרת בתחום ניהול טיפול בגריאטריה.

הבהרה:

ההכשרה מתבצעת במסגרת הקורס העל בסיסי (השתלמות מוכרת כמשתמע בתקנות).

החל מ- 2007 ההכשרה לביצוע הפעולה היא במסגרת התמחות בניהול הטיפול בגריאטריה לקראת רישום בפנקס במדור השתלמות מוכרת בניהול בטיפול בגריאטריה.

ההכשרה העל בסיסית כוללת תוכנית לימודים בת 658 שעות ובתוכה יחידת לימוד ייעודית בת 28 שעות, בנושא "הפרעות בליעה", כמפורט בסעיף ב, דלהלן – **תוכנית לימודים להשלמת ידע בנושא "הפרעות בליעה" לבוגרות השתלמות מוכרת בגריאטריה.**

בתום ההכשרה יעברו המשתלמים בחינת רישום ממשלתית, כמקובל. החל משנת 2008 הבחינה כוללת מבחן ידע תיאורטי ובדיקת מיומנויות באמצעות מצבים מדמי מציאות (סימולציות).

עמידה בהצלחה בבחינה תאפשר רישום בפנקס האחיות במדור השתלמות מוכרת בתחום ניהול הטיפול בגריאטריה.

הנחיות

- 13 -

ב. אחיות מוסמכות בוגרות השתלמות מוכרת בניהול הטיפול בגריאטריה לפני שנת 2008, שעברו תוכנית השלמת ידע ייעודית ועמדו בכל התנאים כמפורט להלן:

תוכנית לימודים להשלמת ידע בנושא "הפרעות בליעה" לבוגרות השתלמות מוכרת בגריאטריה:

תוכנית הלימודים – בת 24 שעות וכוללת את הנושאים הבאים: פתופיזיולוגיה של מנגנון הבליעה; מחלות טראומה; טיפולים (הקרנות, כימותרפיה); הפרעות מיכניות; טיפול תרופתי המשפיע על מנגנון הבליעה; אומדן בליעה; כלי אומדן ותרגול שימוש בכלי אומדן.

אחריות ההפעלה:

בתי חולים בהם מחלקות גריאטריה.

בית החולים רשאי להפעיל תוכנית לימודים, כחלק מפעילות ההדרכה במוסד או להשתמש בשרותי בתי הספר לסיעוד להפעלת תוכנית ההשלמה.

בדיקת ידע:

אחות אשר עברה השתלמות ייעודית בנושא "הפרעות בליעה", תוכיח ידע בנושא באמצעות מבחן שיערוך המוסד המפעיל.

תיעוד:

האחות הראשית תתעד בתיקה האישי של האחות אישור על עמידתה בכל התנאים המחייבים לביצוע הפעולה.

הנחיות

- 14 -

סיעוד בטיפול מוגבר

פעולות הסיעוד בתחום:

1. שאיבת דם מקו עורקי פתוח (AL)
2. הוצאת קו עורקי (AL)
3. שאיבת דם לסוג והצלבה והזמנת דם ומוצריו
4. הזרקה בדחף של תרופות לווריד
5. הזרקה בדחף של תרופות לווריד מרכזי ולמערכות חלופיות לווריד
6. טיפול בפצעים
7. התאמת מכשיר הנשמה לצורך גמילה ממנשם
8. שאיבה עמוקה מקנה הנשימה לביצוע סקשן
9. החזרת קנולה לטרכיאה כפעולה מצילת חיים
10. החלטה על הזרקת גלוקגון במצבי היפוגליקמיה לשם הצלת חיים

אחיות מורשות:

- א. אחיות מוסמכות בוגרות השתלמות מוכרת בסיעוד בטיפול מוגבר, אשר תבחנה החל משנת 2009, ותרשמנה בפנקס האחיות במדור השתלמות מוכרת בתחום סיעוד בטיפול מוגבר.

הבהרה:

ההכשרה מתבצעת במסגרת הקורס העל בסיסי (השתלמות מוכרת כמשתמע בתקנות).
החל מ- 2008 ההכשרה לביצוע הפעולות היא במסגרת התמחות בסיעוד בטיפול מוגבר לקראת רישום בפנקס במדור השתלמות מוכרת בסיעוד בטיפול מוגבר.
ההכשרה העל בסיסית כוללת תוכנית לימודים בת 720 שעות ובתוכה יחידת לימוד ייעודית בת 350 שעות, בנושא "פעולות הסיעוד בטיפול מוגבר".
בתום ההכשרה יעברו המשתלמים בחינת רישום ממשלתית, כמקובל. הבחינה כוללת מבחן ידע תיאורטי ובדיקת מיומנויות באמצעות מצבים מדמי מציאות (סימולציות).
עמידה בהצלחה בבחינה תאפשר רישום בפנקס האחיות במדור השתלמות מוכרת בתחום סיעוד בטיפול מוגבר.

הנחיות

- 15 -

עיקרי ההכשרה הייעודית בנושא "סיעוד בטיפול מוגבר":

- תכנית לימודים עיונית כוללת 245 שעות בנושאים: מצבים אקוטיים במערכת הנשימה אצל החולה הכרוני, מצבים אקוטיים וקרדיוואסקוליים אצל החולה הכרוני, מאזן נוזלים, אלקטרוליטים והפרשות מטבוליות, שינויים בסטאטוס קוגניטיבי של הקשיש הכרוני במצבים אקוטיים, מניעה וטיפול בפצעים קשיי טיפול, הכנה ועקרונות טיפול בהתערבות כירורגית אצל החולה הכרוני, מיומנויות אומדן, פרמקוקינטיקה במצבים אקוטיים אצל חולים כרוניים עם טיפול רב תרופתי, החיאה מתקדמת.
- תוכנית לימודים קלינית כוללת 300 שעות. מתקיימת ביחידות לטיפול נמרץ, מחלקות להנשמה ממושכת. ההתנסות תתמקד בלימוד ותרגול פעולות הסיעוד בתחום.

הנחיות

- 16 -

ניהול הטיפול ברפואה ראשונית

פעולות הסיעוד בתחום:

1. בדלקת גרון –
✓ הפסקת הטיפול במצבים, של הופעת תופעות לוואי כתוצאה מהטיפול וכאשר משטח הגרון חוזר שלילי
2. בזיהום בדרכי השתן – באמצעות תכשירי OTC
✓ מתן טיפול סימפטומאטי להקלה
3. בפריחה על רקע תופעה אלרגית – באמצעות תכשירי OTC
✓ מתן טיפול מקומי להרגעה
✓ מתן טיפול סימפטומאטי תרופתי כמו אנטי היסטמיני לעזרה ראשונה
✓ שינוי סוג הטיפול מקומי/סיסטמי
✓ הפסקת טיפול תרופתי
4. בכיבים על גבי העור – באמצעות תכשירי OTC
✓ התחלת טיפול מקומי כעזרה ראשונה
✓ התחלת טיפול סיסטמי ראשוני להקלה
✓ שינוי סוג הטיפול מקומי/סיסטמי
✓ הפסקת טיפול תרופתי
5. ביתר לחץ דם – בהתאם לפרוטוקול פרטני
✓ שינוי מינון טיפול תרופתי בטווח שהוגדר על ידי רופא מטפל
✓ הפסקת טיפול תרופתי על רקע סימנים וסימפטומים חריגים והפניה לרופא לעדכון הטיפול
6. באסטמה –
✓ התחלת אינהלציה עם ונטולין או בריקלין לעזרה ראשונה
✓ שינוי מספר אינהלציות ביממה
✓ התחלת טיפול אנטיביוטי, כאשר התקף אסטמה מלווה בכיח מוגלתי – בהתאם לפרוטוקול פרטני

הנחיות

- 17 -

7. בחולים אונקולוגיים הזקוקים לטיפול תומך –
✓ התחלה, שינוי או הפסקת טיפול במשלשלים ובתרופות נגד בחילות והקאות – בהתאם לפרוטוקול פרטני
✓ שינוי מינון תרופות נגד כאבים בטווח שהוגדר על ידי רופא
✓ שינוי מספר אינהלציות ביממה
8. בחולים הנוטלים נוגדי קרישה – בהתאם לפרוטוקול פרטני
✓ שינוי מינון בטווח שהוגדר על ידי רופא מטפל
✓ הפסקת טיפול תרופתי על רקע סימנים וסימפטומים חריגים והפניה לרופא לעדכון הטיפול
9. בתת פעילות בלוטת התריס – בהתאם לפרוטוקול פרטני
✓ שינוי מינון טיפול תרופתי בטווח שהוגדר על ידי רופא מטפל
✓ הפסקת טיפול תרופתי על רקע סימנים וסימפטומים חריגים והפניה לרופא לעדכון הטיפול
10. החלטה על הזרקת גלוקגון במצבי היפוגליקמיה לשם הצלת חיים

אחיות מורשות:

א. אחיות מוסמכות בוגרות השתלמות מוכרת בניהול הטיפול ברפואה ראשונית, אשר נבחנו משנת 2004, ונרשמו בפנקס האחיות במדור השתלמות מוכרת בתחום ניהול הטיפול ברפואה ראשונית.

הבהרה:

ההכשרה מתבצעת במסגרת הקורס העל בסיסי (השתלמות מוכרת כמשתמע בתקנות).
החל מ- 2004 ההכשרה לביצוע הפעולות היא במסגרת התמחות בניהול הטיפול ברפואה ראשונית לקראת רישום בפנקס במדור השתלמות מוכרת.
ההכשרה העל בסיסית כוללת תוכנית לימודים בת 709 שעות ובתוכה יחידת לימוד ייעודית בת 294 שעות בנושא "ניהול סימפטומים במצבים כרוניים ואקוטיים מוגדרים". נושאי מפורטים בסעיף ב, דלהלן – תוכנית לימודים להשלמת ידע בנושא "ניהול סימפטומים במצבים כרוניים ואקוטיים מוגדרים" לבוגרות השתלמות מוכרת בניהול הטיפול ברפואה ראשונית.
בתום ההכשרה עברו המשתלמים בחינת רישום ממשלתית, כמקובל. החל משנת 2008 הבחינה כוללת מבחן ידע תיאורטי ובדיקת מיומנויות באמצעות מצבים מדמי מציאות (סימולציות).
עמידה בהצלחה בבחינה תאפשר רישום בפנקס האחיות במדור השתלמות מוכרת בתחום ניהול הטיפול ברפואה ראשונית.

הנחיות

- 18 -

ב. אחיות מוסמכות בוגרות השתלמות מוכרת בבריאות הקהילה, שנבחנו ונרשמו בפנקס האחיות במדור השתלמות מוכרת לפני שנת 2004, שעברו תוכנית השלמת ידע ייעודית ועמדו בכל התנאים כמפורט להלן:

תוכנית לימודים להשלמת ידע בנושא ניהול סימפטומים במצבים כרוניים ואקוטיים לבוגרות השתלמות מוכרת בבריאות הקהילה:

סה"כ 294 שעות

תוכנית לימודים עיונית בת 154 שעות וכוללת ניהול הטיפול במצבי החולי הבאים: ביתר לחץ דם, סוכרת, אסטמה, איזון סימנים וסימפטומים של מחלות אונקולוגיות, תת פעילות בלוטת התריס, טיפול בנוגדי קרישה, שלשולים והקאות, זיהומים בדרכי השתן, זיהומים בדרכי נשימה עליונות ודלקות גרון, בעיות עור שכיחות.

תוכנית לימודים קלינית בת 140 שעות וכוללת לפחות 32 ימי התנסות ליד רופא. ההתנסות הקלינית תתקיים במרפאות הקהילה בהנחיית רופאים מומחים ברפואה בתחום רפואה ראשונית. ההתנסות תתמקד בלימוד ותרגול מיומנויות של קבלת החלטות קליניות בטיפול במצבי החולי בזיקה לפעולות הסיעוד.

אחריות ההפעלה:

מוסדות הבריאות.

המוסד רשאי להפעיל תוכנית לימודים, כחלק מפעילות ההדרכה במוסד או להשתמש בשרותי בתי הספר לסיעוד להפעלת תוכנית ההשלמה.

בדיקת ידע:

אחות אשר עברה השתלמות בנושא "ניהול סימפטומים במצבים כרוניים ואקוטיים מוגדרים", תוכיח ידע בנושא באמצעות מבחן שיערוך המוסד המפעיל.

תיעוד:

האחות הראשית של המוסד תתעד בתיקה האישי של האחות אישור על עמידתה בכל התנאים המחייבים לביצוע הפעולה.

הנחיות

- 19 -

רשימת תפוצה:

מנהלות סיעוד בת"ח כלליים
מנהלות סיעוד בת"ח גריאטריים
מנהלות סיעוד בת"ח פסיכיאטרים
מנהלות סיעוד בתי אבות
אחיות ראשיות קופות חולים
מפקחות לשכות בריאות
מפקחות ארציות אחראיות תחום סיעוד במשרד הבריאות
ראשי חוג לסיעוד
מנהלות בת"ס לסיעוד
צוות מינהל הסיעוד